

Uchwała Nr...../2025

RADY GMINY MICHAŁÓW

z dnia .....grudnia 2025 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 roku, poz. 1939) uchwała się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

PRZEWODNICZĄCY

RADY GMINY

Michał Klamiński

UZASADNIENIE

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują : prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Uchwalenie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029 niezbędne jest dla realizacji celów określonych w ustawach oraz pozwala zapobiegać i rozwiązywać problemy społeczności lokalnej w obszarze uzależnień. Ponadto Program jest kontynuacją wcześniej przyjętych kierunków, został opracowany zgodnie z ustawowo określonym zakresem zadań gminy w tym przedmiocie, jak również stosownie do potrzeb społeczności lokalnej Gminy Michałów.

Obecnie funkcjonujący Program został uchwalony dnia 31 marca 2022 r. i obowiązuje do końca br. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Wobec powyższego zasadne jest podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029.

PROJEKT

Załącznik do Uchwały Nr.....
Rady Gminy Michałów z dnia..... grudnia 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII I INNYM UZALEŻNIENIOM NA LATA 2026-2029

SPIIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	8
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	11
CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁÓW	12
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	13
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE MICHAŁÓW	14
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	15
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE MICHAŁÓW	20
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	22
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	22
PROBLEM ALKOHOLOWY	24
PROBLEM NIKOTYNOWY	25
PROBLEM NARKOTYKOWY	26
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU	27
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	29
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	30
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	32
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	32
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	34
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	35
PROBLEM ALKOHOLOWY.....	38
PROBLEM NIKOTYNOWY	40
PROBLEM NARKOTYKOWY	42
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH.....	45
ZADANIA PROGRAMU	50
REALIZACJA PROGRAMU	55

ADRESACI PROGRAMU	55
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	55
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	56
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	56
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	57
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	57

WYKAZ SKRÓTÓW :

AA – Anonimowi Alkoholicy

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

CUS – Centrum Usług Społecznych

GZI – Gminny Zespół Interdyscyplinarny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PIK - Punkt Informacyjno-Konsultacyjny do Spraw Przemocy i Uzależnień

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

pp. – punkt procentowy

PWD – placówka wsparcia dziennego

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyczy różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2019 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 16 lat, odsetek uczniów w Polsce,

---

¹ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023*

² Tamże

którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 47%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta nie uległa zmianie. Analizując wskaźniki spożycia alkoholu wśród młodzieży szkolnej w ostatnich 30 dniach, można zauważyć pozytywny trend spadkowy, z zestawieniu z 2003 rokiem, kiedy to odnotowano najwyższy poziom konsumpcji, wynoszący 65%³.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2019 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 21%. Oznacza to niewielki spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2015 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 25%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że 13% uczniów używało narkotyków w ciągu ostatniego roku, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej używanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe poczynszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

---

³ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce*, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024*)

⁵ Tamże

⁶ Malczewski A., *Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.*

W 2022 roku wszczęto 37 572 postępowania na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W tym samym okresie podejrzenie o popełnienie przestępstwa z tej ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282⁷.

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport Nastolatki 3.0 opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazuje wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁸.

---

⁷ Szmidt J., i in., *Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023*

⁸ Lange R., i in., *Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023*.

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁹.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,

---

⁹ Tamże

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom wraz z diagnozą lokalnych zagrożeń na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Michałów. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2022-2025.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym

prorowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom wraz z diagnozą lokalnych zagrożeń na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

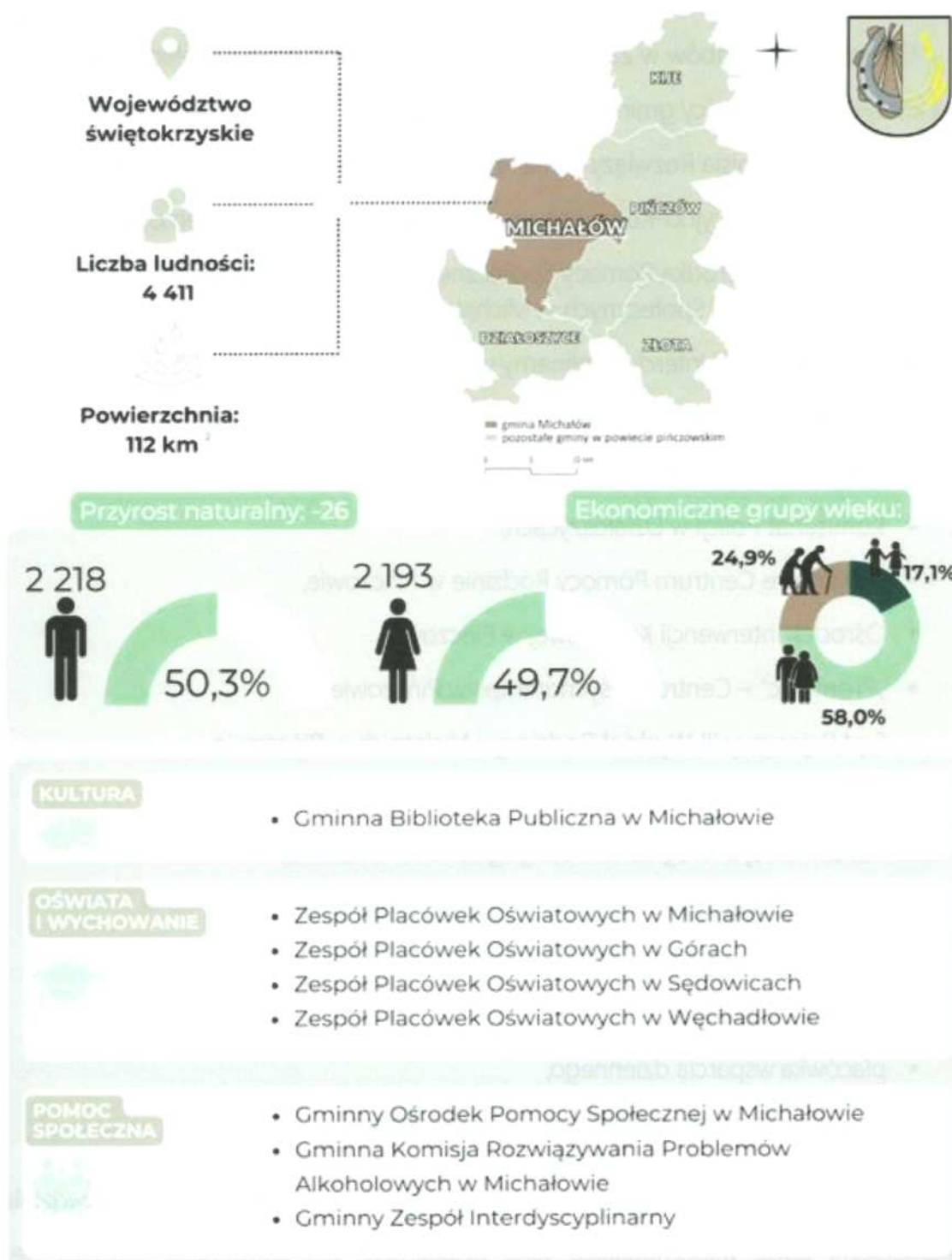
Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej.

Ponadto dokument nawiązuje m.in. do zapisów *Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025*, przyjętego Uchwałą Nr XLVI/583/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r., *Strategii Rozwoju Gminy Michałów do roku 2030*, przyjętej Uchwałą Nr XIII/86/25 Rady Gminy Michałów z dnia 23 stycznia 2025 r., oraz *Strategii Rozwoju Powiatu Pińczowskiego*.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁÓW

*Dane statystyczne przedstawione na grafice pochodzą z 2023 roku [BDL GUS]

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Michałów należą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny do Spraw Uzależnień i Przemocy,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (do dn. 30.09.2025 r.),
Centrum Usług Społecznych w Michałowie,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Michałowie,
- Urząd Gminy w Michałowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Pińczowie,
- Komisariat Policji w Działoszycach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pińczowie,
- „Promedic” – Centrum Psychoterapii w Pińczowie,
- Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Pińczowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pińczowie,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki kulturalne,
- placówka wsparcia dziennego,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Michałów należy zaliczyć:

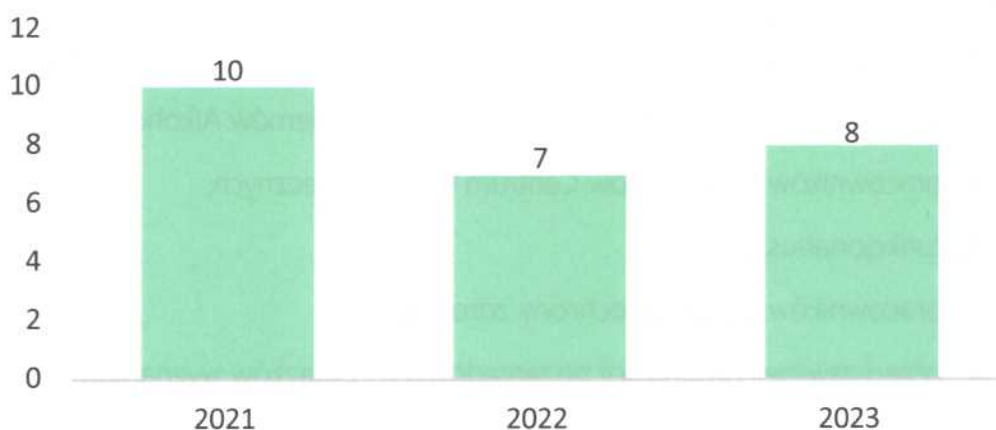
- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Centrum Usług Społecznych,
- funkcjonariuszy Policji,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE MICHAŁÓW

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz mediów. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2023 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 8 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2021-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego tytułu ulegała wahaniom. W omawianym okresie nie odnotowano rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu narkomanii.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Alkoholizm w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia pomocy społecznej znajdował się na szóstym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 148, a więc rodziny borykające się z problemem alkoholizmu stanowiły 5,4% ogółu. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział przyjmował zróżnicowaną tendencję, gdyż w 2022 roku było to 4,1%, natomiast w 2021 roku – 7,6%.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2023 roku w skład Komisji wchodziło 6 członków, a ich liczba na przestrzeni analizowanych trzech lat nie uległa zmianie¹⁰. Od maja 2024 roku liczba członków wynosi 5 osób, zgodnie z zarządzeniem Wójta Gminy Michałów Nr O.25.2024.

¹⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023.

Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Michałów podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 9 osobami z problemem alkoholowym oraz z 7 członkami ich rodzin. Wystąpiono również do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 4 mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2021-2024 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa zmniejszeniu, w przypadku liczby członków rodzin tych osób oraz osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego także dostrzegalny był znaczny spadek.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie wobec osób uzależnionych w latach 2021-2024

wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	9	8	9
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	18	14	5	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	9	5	5	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2024

Członkowie GKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji w latach 2021-2024 przyjmowała zróżnicowane wartości – w 2021 roku prowadzono rozmowę z 4 osobami, w 2022 roku żadnego mieszkańca gminy Michałów nie objęto tą formą wsparcia, natomiast w 2023 roku były to 2 osoby, a w 2024 r. była to 1 osoba. W latach 2021-2022 prowadzono rozmowy z 4 osobami stosującymi przemoc, z kolei w 2023 roku podjęto ją z 2 osobami, a w 2024 z 1 osobą.

Warto zaznaczyć, że w latach 2021-2022 na formy i częstotliwość świadczenia pomocy miała wpływ pandemia koronawirusa, która znacznie ograniczyła działalność m.in. gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2021-2024

wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	4	0	2	1
osoby stosujące przemoc domową	4	4	2	1
świadkowie przemocy domowej	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2024

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie gminy Michałów funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny do Spraw Uzależnień i Przemocy (PIK), działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwięzionych w przemoc domową. W 2024 roku Punkt był czynny 4 godziny w miesiącu.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 8 osobom dotkniętym problemem alkoholowym, co oznacza spadek ich liczby względem poprzedniego roku o 2 beneficjentów. Na przestrzeni lat 2022-2024 poradnictwo było udzielane wobec osób z problemem alkoholowym.

Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym do Spraw Uzależnień i Przemocy w latach 2021-2024

wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	18	7	10	8
osoby z problemem narkotykowym	0	0	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	1	0	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0	0
osoby doznające przemocy domowej	0	0	0	0
osoby stosujące przemoc domową	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2024

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W 2024 roku w ramach realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, uczniowie szkół funkcjonujących na terenie gminy Michałów zostali objęci działaniami prewencyjnymi, które zostały realizowane przez funkcjonariuszy Policji. Tematyka spotkań dotyczyła m.in. zagrożeń związanych z zażywaniem środków odurzających, alkoholu oraz wyrobów tytoniowych. Funkcjonariusze prowadzili także spotkania z młodzieżą w placówkach oświatowych nt. odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W omawianym roku, w jednorazowych prelekcjach i tzw. pogadankach związanych z tematyką uzależnień uczestniczyło 150 uczniów.

Ponadto, funkcjonariusze Policji prowadzili także prelekcje dla osób dorosłych dot. omawianego zagadnienia.

W latach 2021-2024 na terenie Gminy realizowano inne programy profilaktyczne finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, nieobjęte systemem rekomendacji.

Funkcję wspierającą lokalny system przeciwdziałania uzależnieniom w gminie Michałów pełni działająca na terenie Gminy placówka wsparcia dziennego, zapewniająca opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, tym samym aktywnie przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu oraz wyrównując szanse, m.in. wśród dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. W 2024 roku liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w zajęciach prowadzonych w PWD wyniosła 142, spośród których 11 z nich pochodziło z rodzin z problemem alkoholowym.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE MICHAŁÓW

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Michałów wyniosła łącznie 3 835 841,44 zł, w tym najwięcej, bo 2 047 579,17 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 200 511,14 zł, natomiast do 4,5% (oraz piwa) – 1 587 751,13 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 (do 2021 roku PARPA-G1). Na przestrzeni lat 2021-2024 wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Michałów uległa zwiększeniu – wzrosła w 2022 roku względem roku 2021 o około 8,96 %, a w 2023 roku zwiększyła się o około 6,68 % względem roku poprzedniego, natomiast w 2024 r. wzrosła o około 12,09% w stosunku do roku poprzedniego.

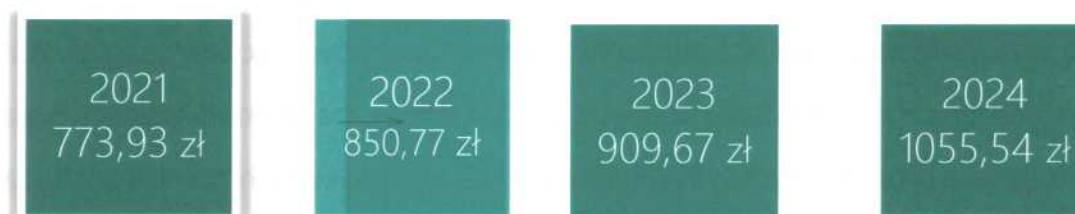

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Michałów w latach 2021-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku gminę Michałów zamieszkiwało łącznie 3 634 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1055,54 zł – w porównaniu do 2023 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 3 707 osób, wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła 909,67 zł.

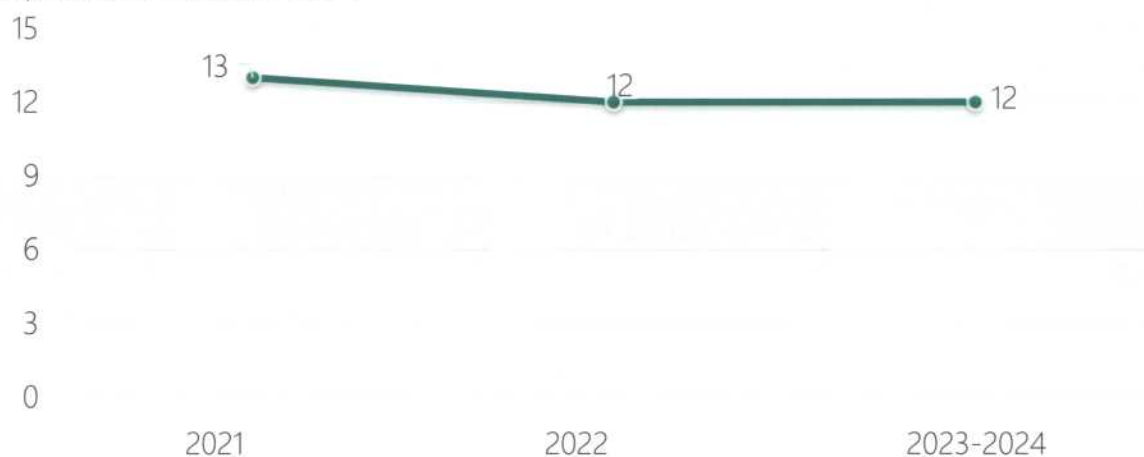
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Michałów na przestrzeni lat 2021-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2023

W latach 2021-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy zmniejszyła się – w 2021 roku na jej terenie znajdowało się 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Natomiast w latach 2022-2024 ich liczba wyniosła 12. W omawianym okresie na terenie gminy Michałów nie funkcjonowały lokale gastronomiczne prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Michałów na przestrzeni lat 2021-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok i Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022 i 2024

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Michałów wypełnili łącznie 88 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne nieznacznie dominowały dziewczynki, które stanowiły 51,1% badanej próby (45 osób), podczas gdy chłopcy wypełnili pozostałe 48,9% kwestionariuszy (43 osoby).

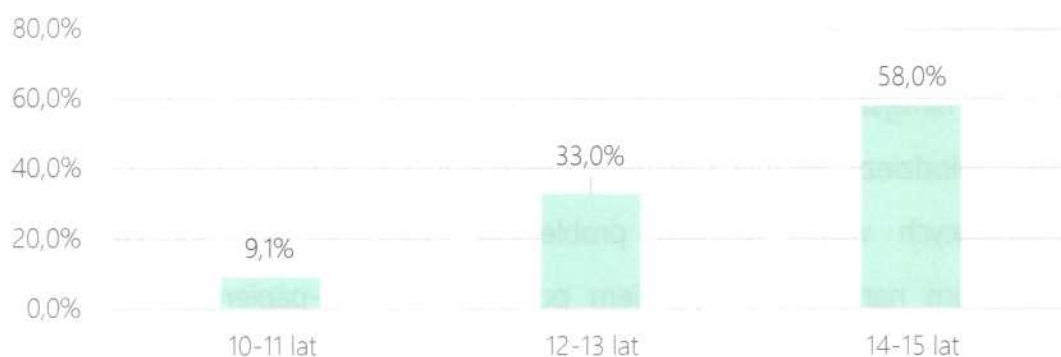
Rysunek 3. Płeć: N¹¹=88

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Ponad połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (58,0%). Co trzeci respondent wskazał na wiek 12-13 lat (33,0%), z kolei 9,1% uczestników badania miało wówczas 10-11 lat.

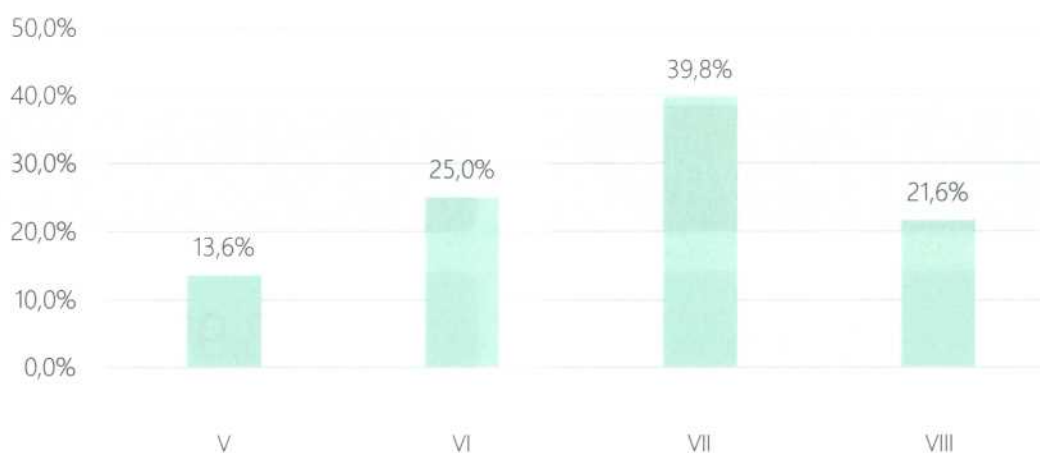
¹¹ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N= 88

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VII szkoły podstawowej (39,8%), co czwarty badany wskazał na klasę VI (25,0%), a co piąty na klasę VIII (21,6%). Uczniowie z klasy V stanowili 13,6% badanej próby.

Wykres 4. Klasa: N= 88

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyczy problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Michałów. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miał co czwarty badany uczeń (27,3%), w tym 11,4% spożyło go jednokrotnie, 10,2% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), a 5,7% – wiele razy (powyżej 10 razy). Żaden z respondentów nie zadeklarował regularnego sięgania po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=88

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 75,0% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (18 osób), natomiast 25,0% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (6 osób).

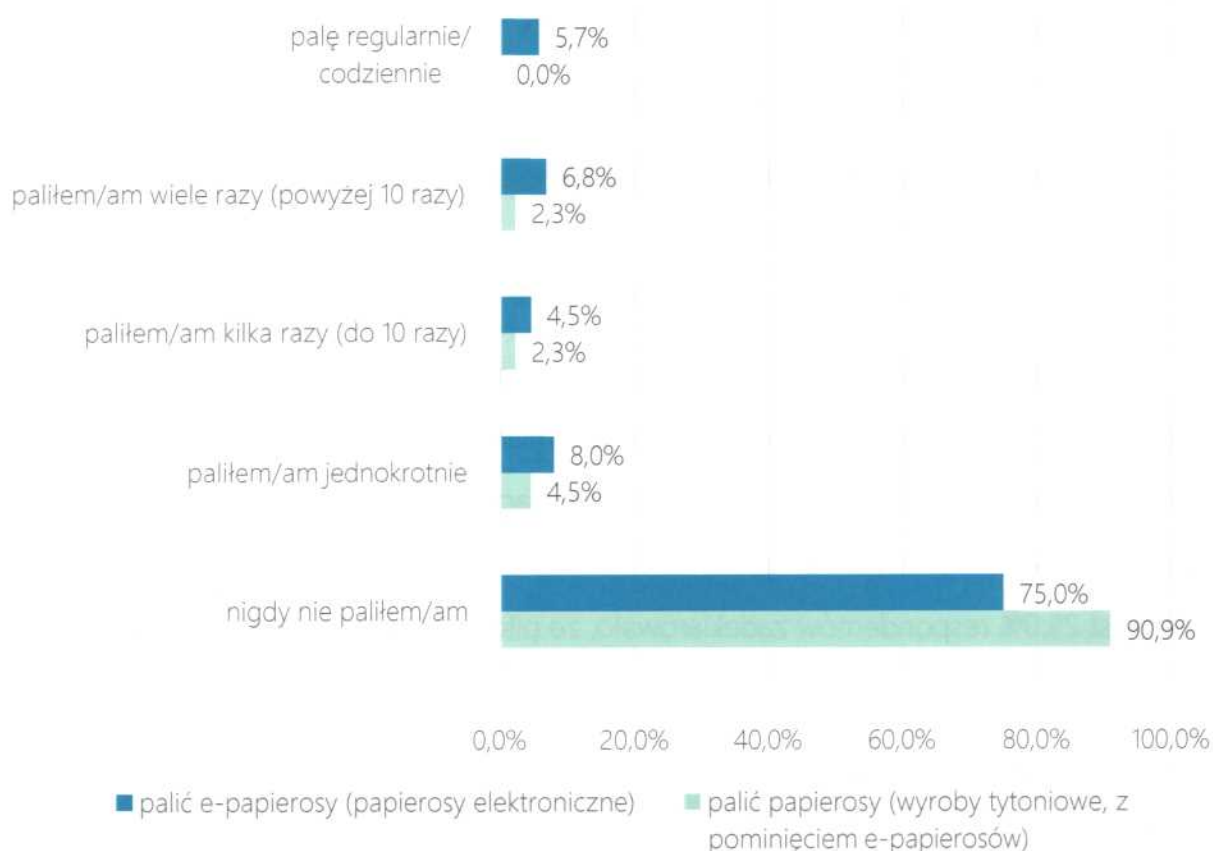
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=24

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni</i>	75,0%	18
<i>1 – 2 razy</i>	25,0%	6
<i>3 – 4 razy</i>	0,0%	0
<i>5 – 7 razy</i>	0,0%	0
<i>więcej niż 7 razy</i>	0,0%	0

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 9,1% ankietowanych, wśród których 4,5% paliło je jednokrotnie, kolejno po 2,3% – kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10). Żaden z ankietowanych nie sięga po wyroby tytoniowe regularnie. Kontakt z e-papierosami miało więcej, bo 25,0% ankietowanych, wśród których 8,0% sięgnęło po nie jednokrotnie, 4,5% – kilka razy (do 10 razy), 6,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 5,7% sięga po nie regularnie/codziennie.

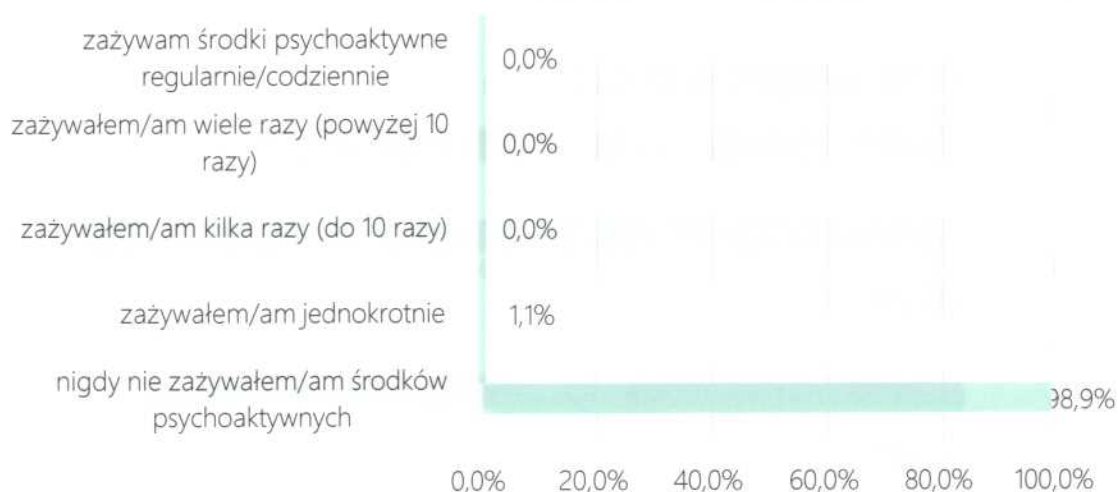
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=88

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 1,1% z nich sięgnęło jednokrotnie po substancje psychoaktywne. Respondent, który przyznał, że kiedykolwiek w życiu zażywał środki psychoaktywne, wskazał, iż była to marihuana, osoba ta zadeklarowała, że nie sięgnęła po żaden ze środków psychoaktywnych w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=88

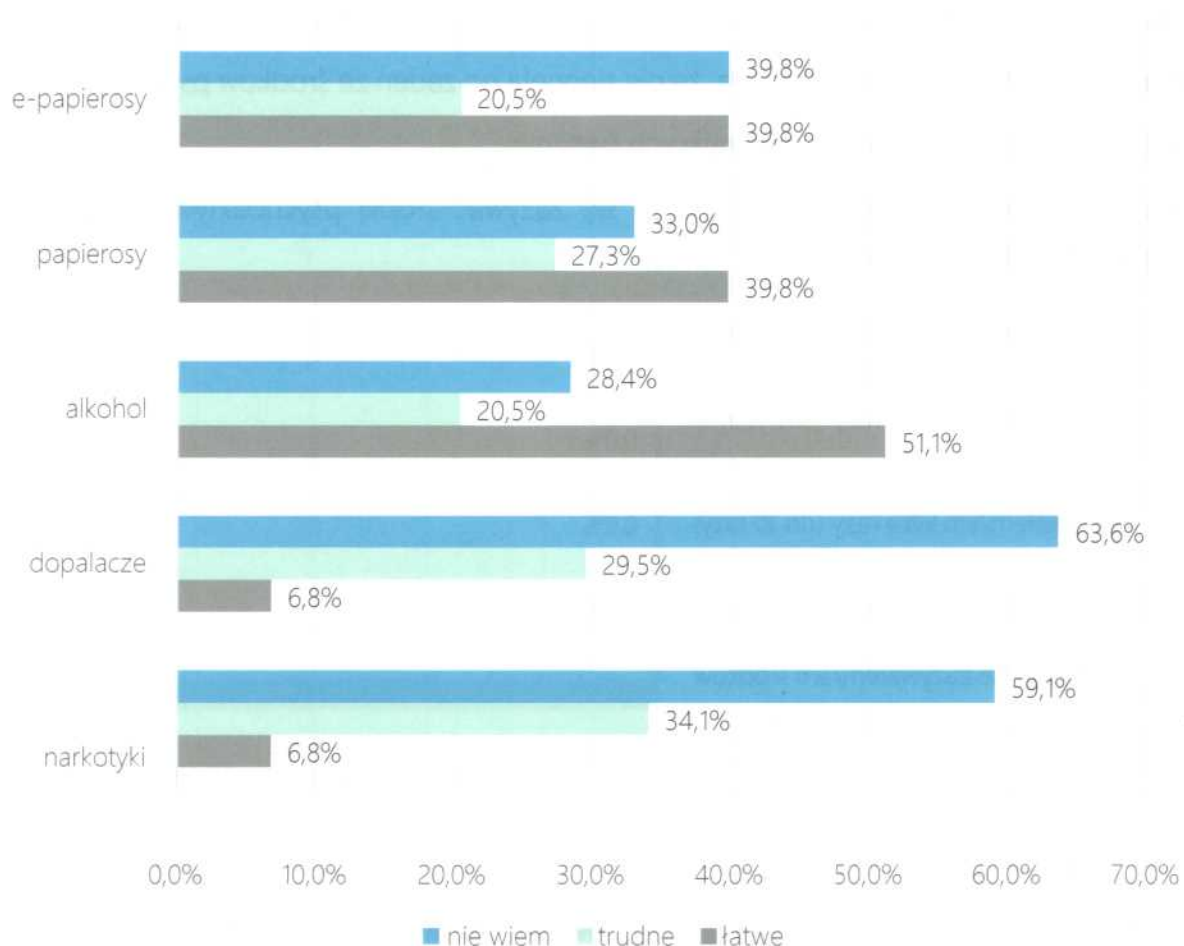

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności środków psychoaktywnych w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znaczna większość ankietowanych nie posiada wiedzy w zakresie dostępności dopalaczy i narkotyków. Największą dostępnością charakteryzują się alkohol – jest on łatwo dostępny dla większości młodych mieszkańców. Papierosy tradycyjne i e-papierosy są łatwo dostępne dla co trzeciego respondenta. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 6,8% ankietowanych, a trudne dla 34,1% badanych.
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6,8% badanych, a trudne dla 29,5%
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 51,1% badanych, a trudny dla 20,5%,

- papierosy są łatwe do zdobycia dla 39,8% respondentów, a trudne dla 27,3%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 39,8% młodych mieszkańców, a trudne dla 20,5%,

Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 88

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Michałów. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że co trzeci młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność powyżej 3 do 5 godzin dziennie (34,1%), a niemal jedna czwarta ankietowanych – powyżej 1 do 3 godzin (23,9%). 19,3% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu

od 5 do 7 godzin dziennie, 5,7% badanych – do 1 godziny dziennie, natomiast 15,9% – powyżej 7 godzin. 1,1% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, natomiast żaden z ankietowanych nie zadeklarował, że nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=88

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 43 osoby (48,9%), w tym 12 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (13,6%), 24 uczniom – czasami (27,3%), 5 respondentom – często (5,7%), natomiast 2 ankietowanych zadeklarowało, że kłamię w tej kwestii bardzo często (2,3%).

Tabela 5. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=88

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>tak, bardzo często</i>	2,3%	2
<i>tak, często</i>	5,7%	5
<i>tak, czasami</i>	27,3%	24
<i>tak, jednokrotnie</i>	13,6%	12
<i>nie</i>	51,1%	45

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego aż 43,1% badanych. Wśród tych osób 15,9% grało w nie jednokrotnie, 17,0% – od 2 do 10 razy, z kolei 10,2% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=88

Uczniowie, którzy zadeklarowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w kolejnym pytaniu wyszczególnieni, jakiego rodzaju były to gry. Najwięcej odpowiedzi padło na zdrałki (25 osób, tj. 67,6%). Średnio co piąta odpowiedź dotyczyła gier typu lotto (8 osób, tj. 21,6%). Kolejno po 16,2% wskazań padło na zakłady bukmacherskie oraz maszyny do gier hazardowych, także online (po 6 osób). Najmniej uczniów uczestniczyło w grach karcianych, np. poker, w tym online (4 osoby, tj. 10,8%). Wśród innych odpowiedzi, kolejne 10,8% respondentów wskazało *g4skins*, *csgoskins* (4 osoby).

Tabela 6. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać?
N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>zdrałki</i>	67,6%	25
<i>lotto</i>	21,6%	8
<i>zakłady bukmacherskie</i>	16,2%	6
<i>maszyny do gier hazardowych (w tym online)</i>	16,2%	6
<i>gry karciane, np. poker (w tym online)</i>	10,8%	4
<i>inne</i>	10,8%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Michałów dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. 12,5% badanych przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a co piąty ankietowany miał trudność z odpowiedzią na to pytanie (20,5%). Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (55,7%), w dalszej kolejności na bulimię (36,4%), napadowe objadanie się (35,2%) oraz ortoreksję (15,9%). Błędną wiedzę w tym zakresie wykazała znaczna część respondentów: w opinii 18,2% uczniów do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzyca, kolejno po 15,9% osób uznało za nie zaburzenia jelit oraz alergie pokarmowe.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=88

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Michałów, a także skala zjawiska nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

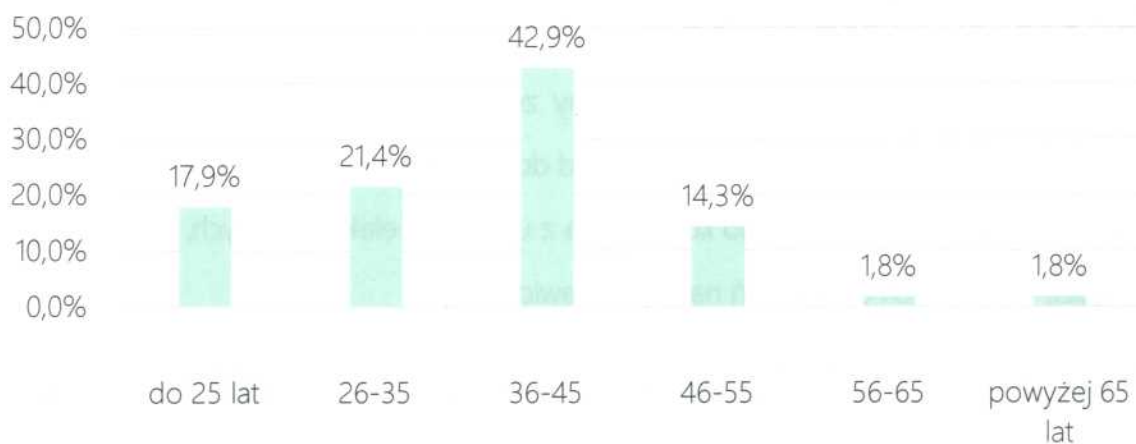
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Michałów udział wzięło łącznie 56 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 75,0% kwestionariuszy (42 osoby), natomiast mężczyźni pozostali 25,0% (14 osób).

Rysunek 4. Płeć: N=56

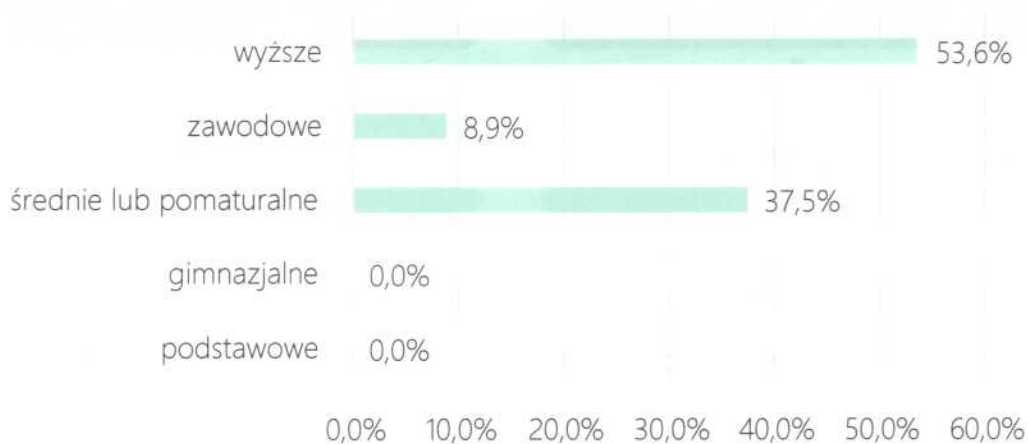
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (42,9%), z kolei co piąty badany wskazał na 26-35 lat (21,4%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 46-55 lat (14,3%). Osoby w wieku do 25 lat stanowiły 17,9% badanej próby, podczas gdy respondenci między 56, a 65 rokiem życia oraz powyżej 65 roku życia kolejno po 1,8% ankietowanych.

Wykres 12. Wiek: N=56

Respondenci zostali zapytani również o poziom wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 53,6% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 37,5% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 8,9% badanych wskazało na wykształcenie zawodowe. W badaniu nie wzięli udziału ankietowani z wykształceniem gimnazjalnym, ani podstawowym.

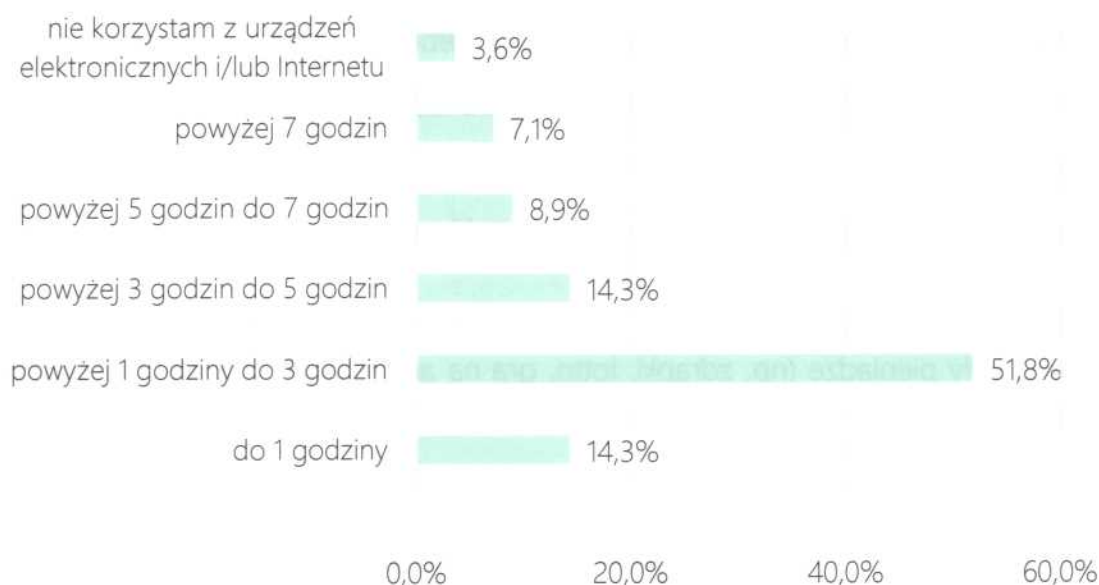
Wykres 13. Wykształcenie: N=56

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że nieco ponad połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (51,8%). Kolejno po 14,3% badanych wskazało na odpowiedź „powyżej 3 do 5 godzin” oraz „do 1 godziny”. 8,9% badanych spędza na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 do 7 godzin, 7,1% – powyżej 7 godzin dziennie, natomiast 3,6% respondentów nie korzysta z tego rodzaju urządzeń w ogóle.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=56

Respondentów, którzy wskazali na korzystanie z urządzeń elektronicznych, zapytano również, czy zdarza się im korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Ponad połowa badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (31 osób, czyli 57,4%). Przeciwnego zdania było 13,0% ankietowanych (7 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 14,8% badanych (8 osób), a kolejne 14,8% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (8 osób).

Tabela 7. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=54

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>tak</i>	57,4%	31
<i>nie</i>	13,0%	7
<i>trudno powiedzieć</i>	14,8%	8
<i>nie przewiduję określonego czasu</i>	14,8%	8

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 17,9% dorosłych respondentów, wśród których 1,8%, zadeklarowało, że grało w takie gry tylko 1 raz, 12,5% wskazało odpowiedź od 2 do 10 razy, natomiast 3,6% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=56

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 40,0% respondentów, tj. 4 osoby potwierdziły zaistnienie takiej sytuacji, a kolejne 40,0% badanych zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (4 osoby). 20,0% osób miało trudności z odpowiedzią na to pytanie (2 osoby).

Tabela 8. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>tak</i>	40,0%	4
<i>nie</i>	40,0%	4
<i>trudno powiedzieć</i>	20,0%	2

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

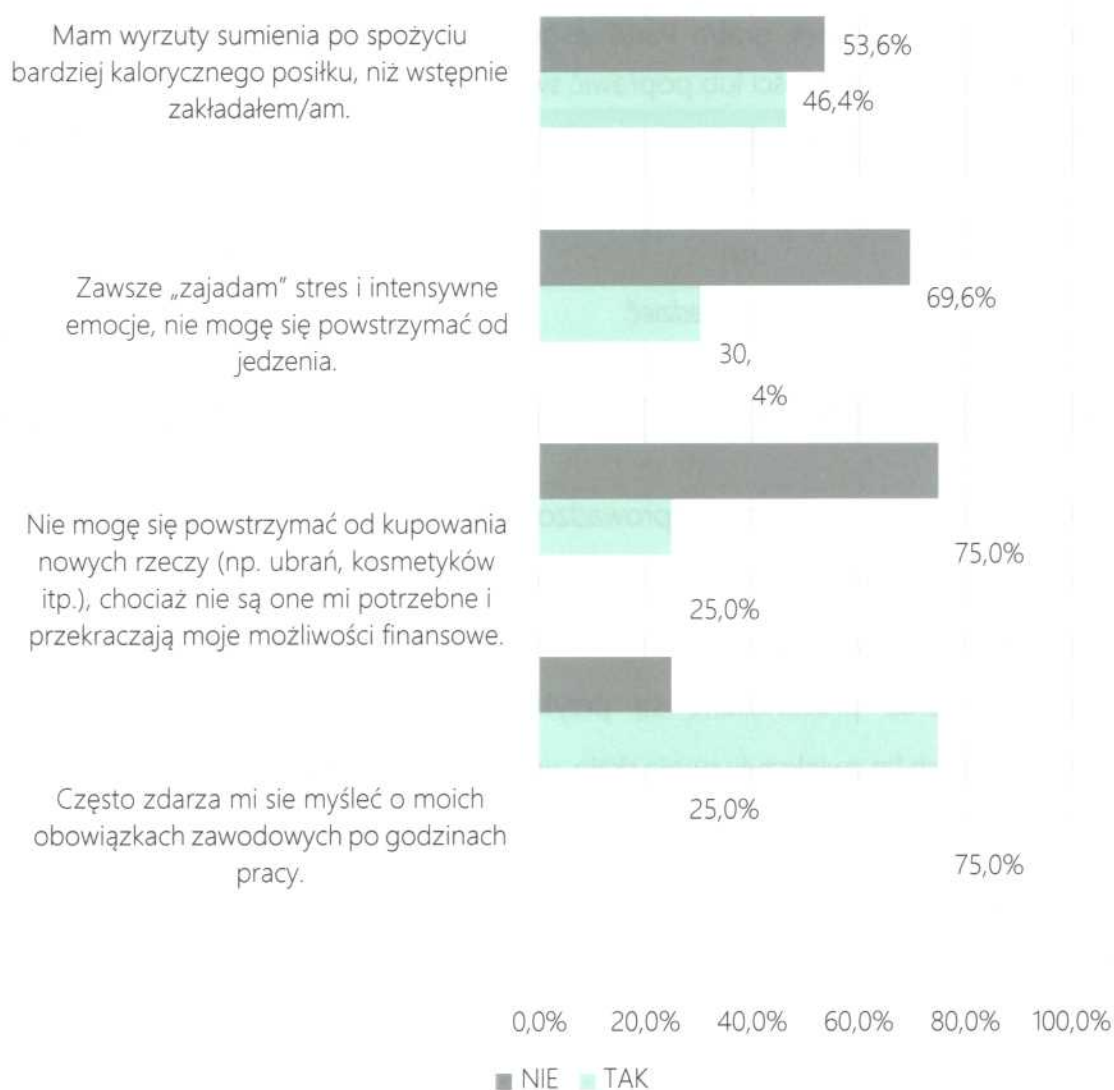
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Michałów, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm, są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 46,4% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,

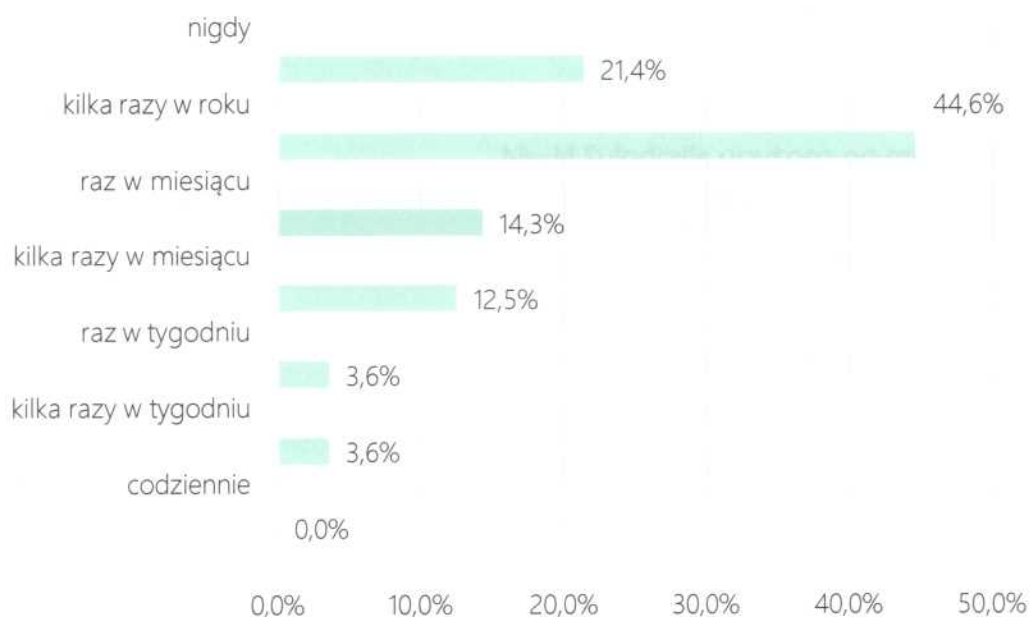
- 30,4% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 25,0% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 75,0% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=56

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował co piąty ankietowany, tj. 21,4%, natomiast 44,6% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 12,5% respondentów podało, że pije alkohol kilka razy w miesiącu, z kolei 14,3% wskazało na picie raz w miesiącu. Kolejno po 3,6% badanych spożywa alkohol kilka razy w tygodniu lub raz w tygodniu. Żaden z dorosłych mieszkańców gminy Michałów nie zadeklarował codziennego sięgania po alkohol.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=56

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (28 osób, tj. 63,6%). Przeciwną odpowiedź podało 36,4% ankietowanych, z czego 7 respondentom zdarzyło się to jednokrotnie (15,9%), a 9 osobom - od 2 do 5 razy (20,5%).

Tabela 9. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>1 raz</i>	15,9%	7
<i>2-5 razy</i>	20,5%	9
<i>6-10 razy</i>	0,0%	0
<i>powyżej 10 razy</i>	0,0%	0
<i>ani razu</i>	63,6%	28

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy Michałów. 13,6% ankietowanych, tj. 6 osób, podało, iż nie posiada prawa jazdy, z kolei 86,4% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (38 osób).

Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
<i>nie zdarzyła mi się taka sytuacja</i>	86,4%	38
<i>raz mi się to zdarzyło</i>	0,0%	0
<i>zdarzało mi się to sporadycznie</i>	0,0%	0
<i>zdarzało mi się to często</i>	0,0%	0
<i>nie posiadam prawa jazdy</i>	13,6%	6

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wszyscy dorośli mieszkańcy Gminy są świadomi szkodliwości spożywania napojów alkoholowych w ciąży (100%).

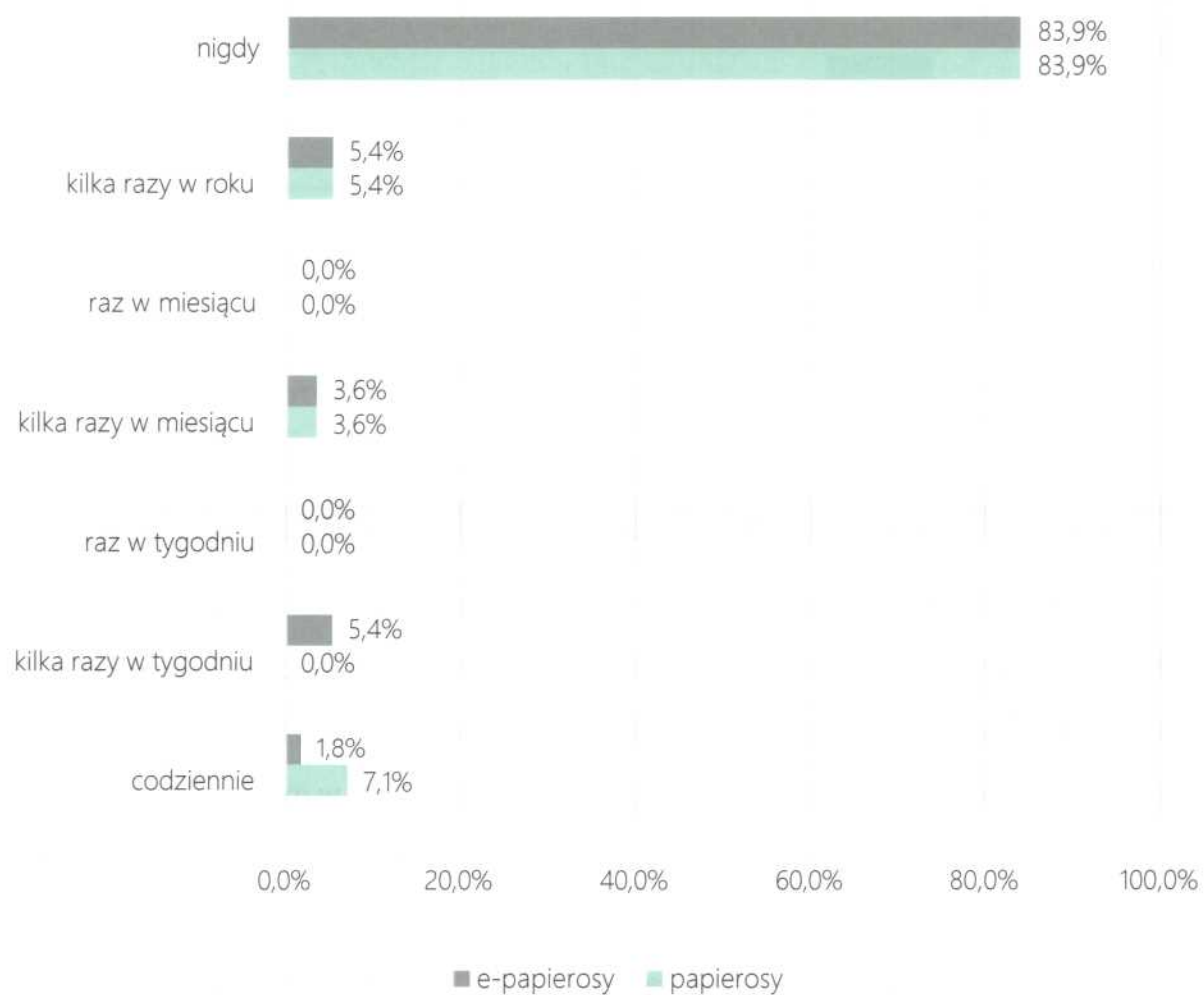
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=56

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców Gminy Michałów. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 16,2% ankietowanych, spośród których 5,4% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, na częstotliwość „kilka razy w miesiącu” wskazało 3,6% badanych, natomiast na codzienne palenie wskazało 7,1% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 16,1% respondentów, przy czym 1,8% ankietowanych używa e-papierosów codziennie, 5,4% – kilka razy w roku, 3,6% pali je kilka razy w miesiącu, natomiast 5,4% sięga po nie kilka razy w tygodniu.

Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=56

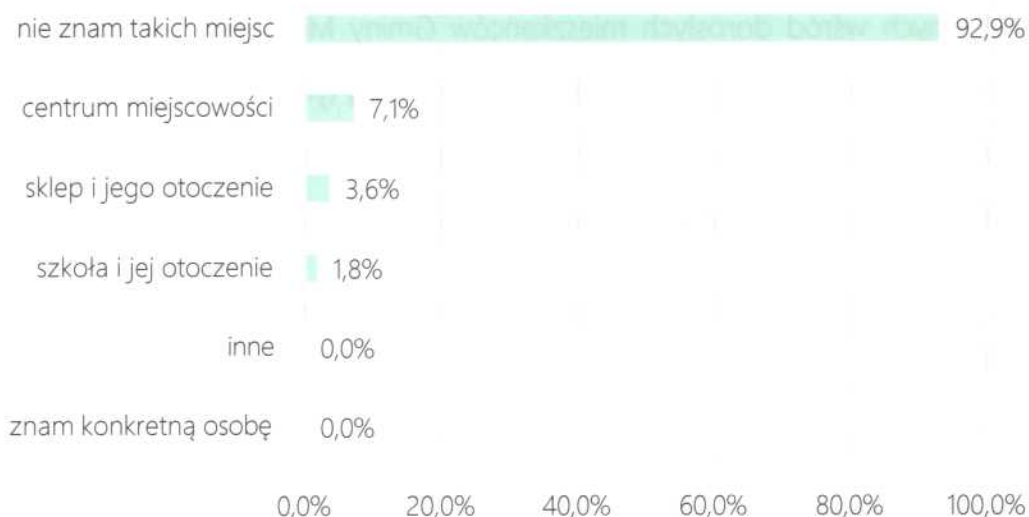
Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Michałów. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową ma za sobą tylko 1,8% respondentów, którzy zadeklarowali, że sięgają po nie codziennie. Osoba, która przyznała, że sięga po środki psychoaktywne, jako rodzaj substancji, wskazała leki odurzające.

Tabela 11. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=56

Następne pytanie skierowane do wszystkich ankietowanych miało na celu zweryfikowanie, czy badani znają miejsca, w których można nabyć nielegalne substancje psychoaktywne na terenie Gminy Michałów. Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała nieznaną tego rodzaju miejsc (92,9%). 7,1% odpowiedzi dotyczyło centrum miejscowości, 3,6% badanych stwierdziło, że jest to sklep i jego otoczenie, natomiast 1,8% wskazań padło na szkołę i jej otoczenie.

Wykres 20. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=56

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 62,5% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 7,1% – jedną osobę, 37,5% – kilka osób (do 10), 17,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 16,1% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 12,5% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 7,1% – jedną osobę, 5,4% – kilka osób (do 10), a 19,6% wskazało odpowiedzieć „trudno powiedzieć”;
- 32,1% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 7,1% – jedną osobę, 17,9% – kilka osób (do 10), a 7,1% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 23,2% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Tabela 12. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=56

Odpowiedź	Alkohol	Narkotyki	Czynności
<i>tak, jedną osobę</i>	7,1%	7,1%	7,1%
<i>tak, kilka osób (do 10 osób)</i>	37,5%	5,4%	17,9%
<i>tak, wiele osób (powyżej 10 osób)</i>	17,9%	0,0%	7,1%
<i>trudno powiedzieć</i>	16,1%	19,6%	23,2%
<i>nie znam takich osób</i>	21,4%	67,9%	44,6%

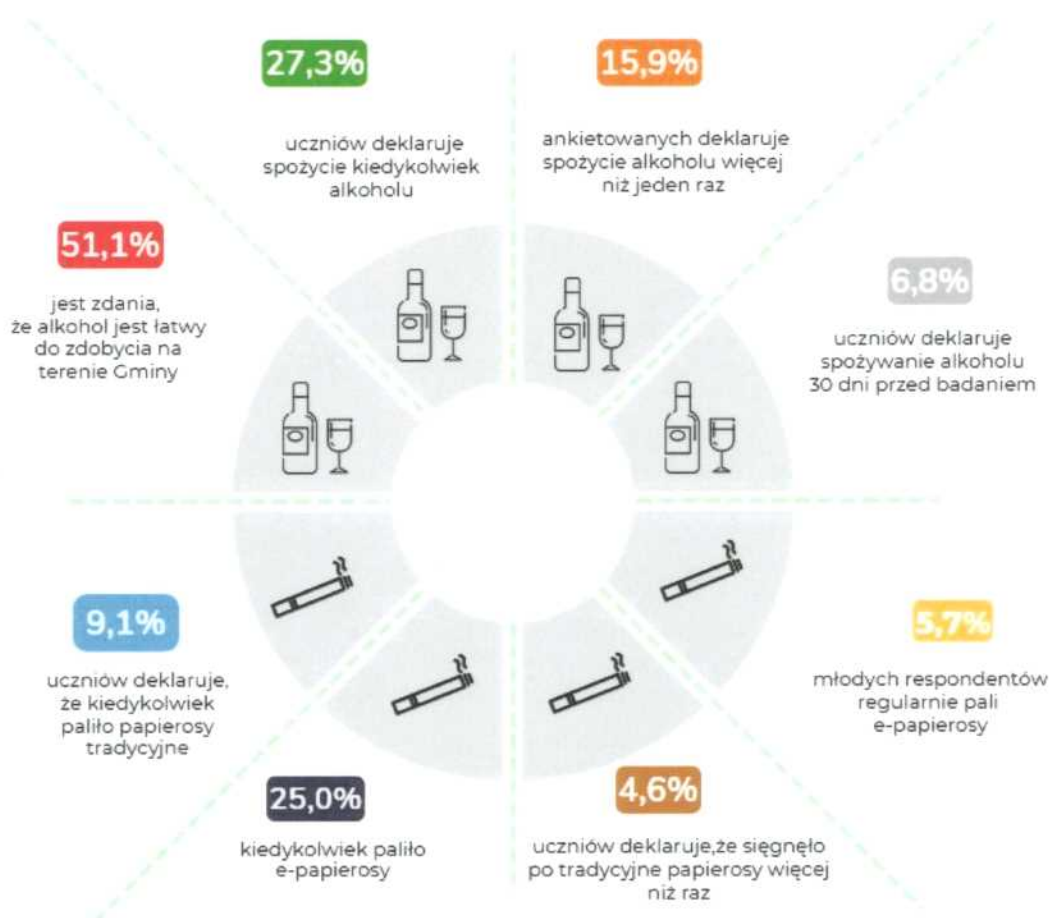
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

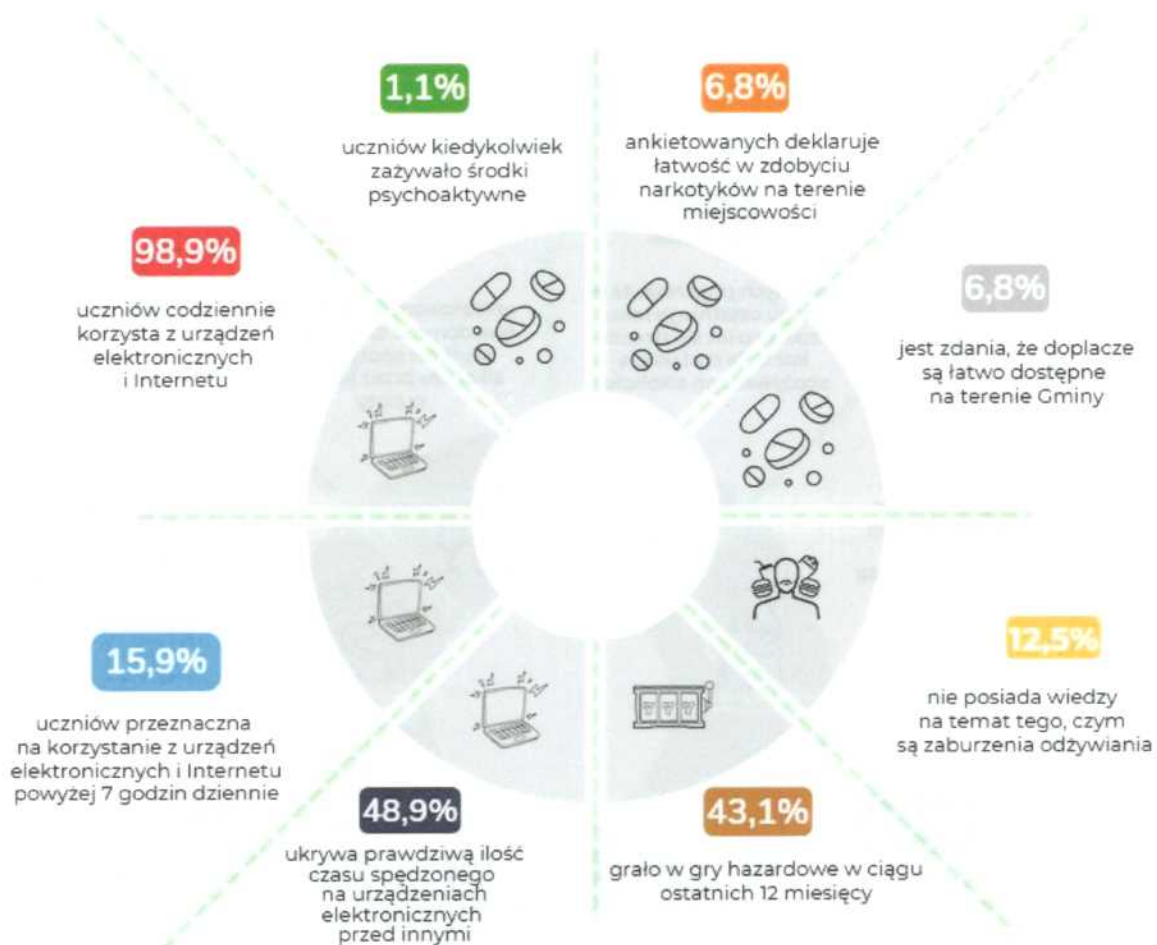
W 2024 roku na terenie Gminy Michałów zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 56 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 88 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

WYNIK BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD UCZNIÓW*

*Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=88

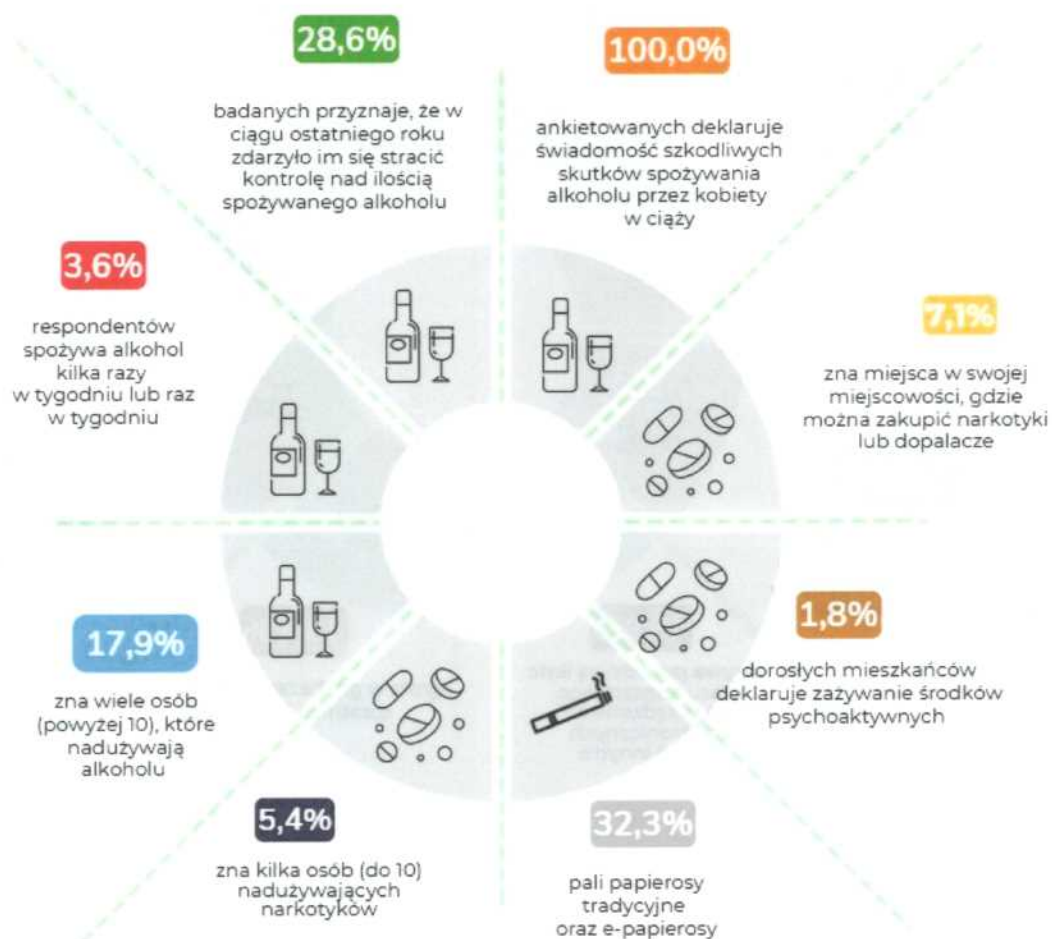

WYNIK BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD UCZNIÓW

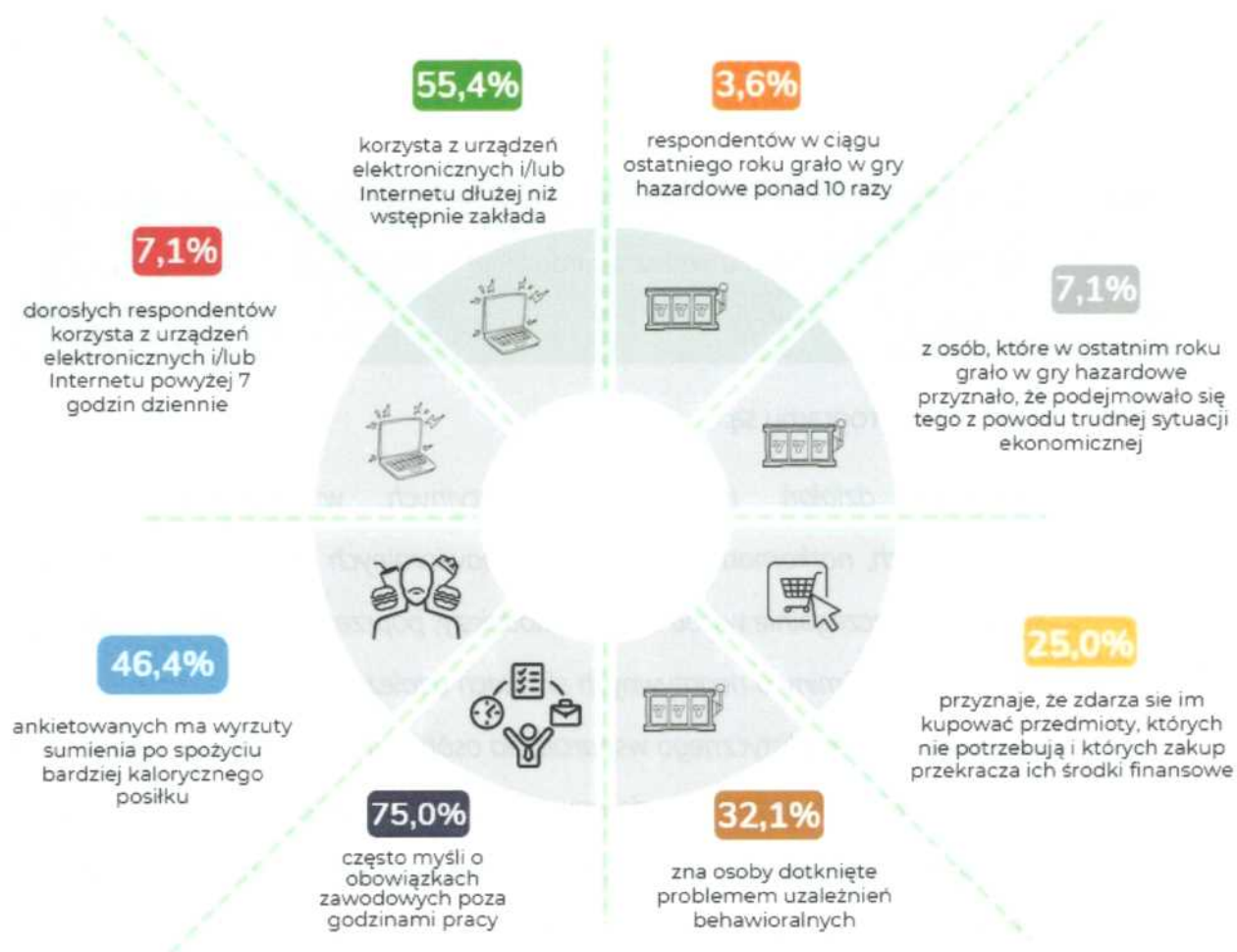

WYNIKI BADAŃ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃÓW*

*Odsetek dorosłych mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=56

WYNIKI BADAŃ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃÓW

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów jest:

Ograniczenie problemu uzależnień oraz ich negatywnych skutków społeczno-zdrowotnych poprzez rozwój lokalnego systemu wsparcia, edukację społeczną oraz promocję zdrowego stylu życia i postaw abstynenckich.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. *Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych oraz promocja zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, poprzez zwiększanie świadomości mieszkańców Gminy o negatywnych skutkach uzależnień.*
2. *Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym osób doznających przemocy domowej, poprzez terapię, rehabilitację, wsparcie w zatrudnieniu socjalnym oraz rozwój lokalnego systemu pomocy we współpracy z instytucjami, organizacjami i podmiotami trzeciego sektora.*
3. *Systematyczne diagnozowanie i monitorowanie skali uzależnień na terenie Gminy, identyfikacja środowisk dotkniętych problemem oraz podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji lokalnej społeczności, a także systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień.*

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

ZADANIA PROGRAMU :

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu i ustalanie sposobu dalszego postępowania.
2. Udzielanie informacji nt. możliwości leczenia uzależnienia, wstępne motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie informacji o grupach wsparcia i kierowanie na leczenie odwykowe.
3. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach dysfunkcyjnych w celu wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia.
4. Finansowanie szkoleń:- dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, - dla osób pracujących z dziećmi z rodzin - dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dla nauczycieli, - innych osób zawodowych w ramach edukacji kadr, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
5. Współpraca z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych z Centrum Usług Społecznych w Michałowie, z pracownikami służby zdrowia ze szkołami-pedagog szkolny i psycholog, ze świetlicami środowiskowymi, z Radą Pedagogiczną w Szkołach Podstawowych, z Gminną Biblioteką Publiczną, Grupą AA, Oddziałami Lecznictwa Odwykowego w Morawicy
- Informowanie osób opuszczających Ośrodek o szkodliwości i skutkach nadużywania napojów alkoholowych, nakłanianiu osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia decyzji o poddaniu się leczeniu odwykowemu.
6. Zapewnienie pomocy edukacyjnej, psychoedukacyjnej i psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin w ramach profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

- 1 Współpraca ze szkołami i Centrum Usług Społecznych oraz finansowanie zadań w zakresie

organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe i przemoc w rodzinie w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowym, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

2 Finansowanie świetlic środowiskowych, wiejskich i szkolnych: użyczenie pomieszczeń i sprzętu do prowadzenia działalności świetlic, - pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania pomieszczeń, - finansowanie bieżących kosztów działalności świetlic związanych z organizowaniem zajęć i wypoczynku dla dzieci, dofinansowanie posiłków dla dzieci. Przeprowadzenie remontów i zakup materiałów do remontów w świetlicach. Zakup wyposażenia do świetlic, zakup gier i sprzętu sportowego. Wynagrodzenie dla pracownika zatrudnionego w świetlicach.

3 Rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, przeprowadzanie rozmów z tymi osobami i ich rodzinami. Kierowanie na badania do lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ich finansowanie.

4 Udzielanie porad ofiarom przemocy domowej. Finansowanie kosztów związanych z diagnozą i leczeniem osób uzależnionych i ich rodzin w ramach zwiększania dostępności specjalistycznej pomocy, dla osób doznających przemocy w rodzinie, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

5 Współpraca z Policją, Centrum Usług Społecznych, Gminnym Centrum Kultury, z księżmi, psychologiem w zakresie profilaktyki uzależnień i ochrony przed przemocą w rodzinie w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

6. Organizowanie spotkań towarzysko-terapeutycznych z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy. Wdrażanie procedury „Niebieskich Kart”. Zorganizowanie spotkania terapeuty osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, w tym programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, zorganizowanie warsztatów uzależnień w placówkach szkolnych.
2. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych, gadżetów profilaktycznych, artykułów biurowych niezbędnych do realizacji działań związanych z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowia w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia dla nauczycieli i uczniów szkół oraz członków Komisji.
3. Prenumerata czasopism, zakup materiałów edukacyjnych i ulotek pomocnych przy realizowaniu niniejszego programu, przeprowadzenie diagnozy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
4. Organizacja wyjazdów na spektakle teatralne – rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży. Organizowanie spektakli teatralnych w salach na terenie Gminy. Realizacja działań wczesnej profilaktyki w szkołach i środowisku- zagospodarowanie wolnego czasu, poprzez organizowanie konkursów (z nagrodami) o tematyce związanej z uzależnieniami i profilaktyką uzależnień. Ekspozycja prac.
5. Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i współfinansowanie zajęć sportowych, zawierających programy profilaktyczno-edukacyjne ukierunkowane na problemy alkoholowe, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w ramach poszerzenia i podnoszenia jakości oferty opiekuńczo-wychowawczej dla rodzin z problemem alkoholowym, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia. Organizowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Współpraca z klubami sportowymi. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno-edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie. Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią oraz wspieranie finansowe miejsc do uprawiania sportu propagowanie życia w trzeźwości. Organizowanie przez: Gminną Bibliotekę Publiczną spotkań autorskich z pisarzami poruszającymi tematy uzależnień, zakup i udostępnianie wydawnictw związanych z profilaktyką

uzależnień. Finansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na basen do Pływalni Miejskiej w Pińczowie , na imprezy kulturalne, na zajęcia z jazdy konnej oraz na lodowisko.

6. Organizowanie zajęć profilaktycznych. Współpraca ze szkołami w zakresie działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

7. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

8. Przeprowadzanie kampanii edukacyjnych w zakresie niebezpieczeństwa związanego z produkcją, przemysłem i zażywaniem alkoholu i narkotyków w ramach upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Współpraca z pracownikami socjalnymi Centrum Usług Społecznych mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielenie pomocy.

2. Udział w finansowaniu i wspomaganie działalności instytucji służących rozwiązywaniu problemów narkomanii i alkoholowych Oddziałów Lecznictwa Odwykowego w Morawicy, Grupy AA, Zespołu Interdyscyplinarnego w Michałowie (finansowanie bieżącej działalności), innych - na podstawie umów, porozumień.

3. Wspieranie i współfinansowanie działań stowarzyszeń i instytucji współdziałających w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii /LZS/w ramach redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych, zgodnie z zapisami w Narodowym Programie Zdrowia.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych

oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw, zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia, poprzez kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych dokonywane przez Gminną Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych.

2. Przeprowadzanie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznych.

VII. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 300 złotych. Wynagrodzenie płatne przelewem na konto w ciągu 7 dni po posiedzeniu. Ze swojej działalności Komisja sporządza roczne sprawozdanie, które przedkłada Radzie Gminy Michałów, w terminie do dnia 30 czerwca następnego roku.

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom wraz z diagnozą lokalnych zagrożeń na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów jest Wójt Gminy Michałów, który odpowiada za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom wraz z diagnozą lokalnych zagrożeń dla Gminy Michałów będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Michałów z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Michałów.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy Michałów, wynosi¹²:

---

¹² Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.

- 25 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
  - 25 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
  - 25 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy Michałów, wynosi¹³:
- 15 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
  - 15 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
  - 15 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom wraz z diagnozą lokalnych zagrożeń na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów są dochody własne Gminy Michałów uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (dział 756 rozdział 75618 § 0480), a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml (dział 756 rozdział 75618 § 0270).

---

¹³ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok.

2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2026-2029 dla Gminy Michałów, tj. Wójt Gminy Michałów we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Gminy oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie Gminy Michałów, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

